

ANTON BENVIN

(Valun, 14. rujna 1935.
– Rim, 18. rujna 1996.)

U Rimu je 18. rujna 1996. iznenada preminuo dr. Anton Benvin, rektor rimskoga Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima, profesor katoličke liturgike, vrstan glagoljaš i suradnik Staroslavenskoga instituta u Zagrebu i časopisa *Slovo*.

Dr. Anton Benvin rodio se 14. rujna 1935. u Valunu, na otoku Cresu. Školovanje je započeo u rodnom mjestu, i ubrzo se odlučio za svećenički poziv. Godine 1945., s deset godina, odlazi u malo sjemenište u Veli Lošinj, zatim u Zadar. To osnovno školovanje bilo je na talijanskom jeziku budući da su tada Cres i Zadar pripadali Italiji. Nakon promjene državnih vlasti nastavio je školovanje na hrvatskom jeziku u poznatoj pazinskoj gimnaziji, a nakon mature, bogoslovlje na Visokoj teološkoj školi u Rijeci. Nakon odsluženja vojnoga roka nastavio je studij bogoslovije u Pazinu i Zagrebu, jer su državne vlasti bile na deset godina zatvorile Riječku bogosloviju. Za svećenika Krčke biskupije zaređen je 20. rujna 1958. u župnoj crkvi u Cresu. Kao mlad svećenik odmah je počeo predavati latinski jezik u sjemeništu u Pazinu. Od 1965. do 1969. nalazi se u Rimu, u Zavodu sv. Jeronima, usavršavajući se u liturgici i patrologiji. Kod benediktinaca, na *Papinskom ateneju sv. Anzelma*, 25. lipnja 1969. obranio je doktorsku disertaciju naslovljenu *Isusovo krštenje u kristologiji i soteriologiji sv. Hilarija iz Poitiersa*. Iste godine vraća se u Rijeku gdje sve do 1992. na Visokoj bogoslovskoj školi predaje egzegezu, liturgiku, patrologiju, ekumensko i istočno bogoslovlje i ekleziologiju. Istovremeno je u istom Bogoslovnom sjemeništu obavljao i službe vicerektora (1969.-1973.) i duhovnika (1971.-1977.), te rektora Škole za dva mandata (1985.-1990.). Upravo je on, 1989. g., proročanski usmjerio rad Visoke bogoslovne škole

prema budućnosti obnovivši kao rektor te ustanove Institut za teološku kulturu laika na kojemu je primila katehetsko osposobljenje prva generacija sadašnjih laičkih vjeroučitelja u Riječkoj metropoliji. Rektorom Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima u Rimu imenovan je 16. kolovoza 1992. (21. siječnja 1994. dobio je naslov monsinjora).

Na službi rektora zatekla ga je nenadana smrt. Sprovodni obredi s misom zadušnicom i oproštajem bili su najprije 23. rujna u rimskoj crkvi Sv. Lovre izvan zidina, na groblju Verano, zatim 25. rujna ujutro u crkvi u rodnom Valunu i poslije podne u creskoj župnoj crkvi zajedno s mjesnim ordinarijem monsinjorom Josipom Bozanićem te brojnim svećenicima i prijateljima. Sahranjen je istog poslijepodneva, na posebno izabranu mjestu, nedaleko od crkvice u kojoj se nalazila slavna glagoljsko-latinska *Valunska ploča*.

Osim profesorskih djelatnosti, dr. Anton Benvin aktivno je sudjelovao u postkoncilskom osuvremenjivanju Katoličke crkve u Hrvatskoj, osobito na području liturgije i živog jezika u bogoslužju, upravo na našoj hrvatskoj glagoljaškoj tradiciji i velikom privilegiju narodne liturgije pape Ivana VIII. Bio je urednik niza *Kršćanski klasici* i od 1969. do 1992. liturgijskoga časopisa *Služba riječi*, sve u izdanju *Kršćanske sadašnjosti* u Zagrebu. Za taj časopis redovito je pripremljao gradivo propovjednicima i pastoralnim djelatnicima da ga neposredno rabe u nedjeljnim homilijama i općenito u pastoralnom djelovanju. Baš je tim napisima kroz više od dva desetljeća ostavio neizbrisiv trag u postkoncilskom životu Crkve u Hrvata. U brojnim nacionalnim proslavama, od Solina do Marije Bistrice, kao i u mnogim drugim manifestacijama lokalna značenja, dr. Benvin bio je redovito član organizacijskih odbora i često vrstan voditelj tih manifestacija i inspirator novih ideja i pothvata; tako npr. prilikom proslave uspostave Riječko-senjske nadbiskupije i Riječke metropolije, crkvenoga upravnoga jedinstva Istarske Crkve, uvođenja u pastirsku službu nadbiskupa Josipa Pavlišića i Antuna Tamaruta te biskupa Antuna Bogetića i Josipa Bozanića. Njegova je uloga bila značajna i prigodom euharistijskog kongresa 1983., marijanskih godina 1976. i 1988. te sedamstote obljetnice Trsatskoga svetišta 1991. Na međunarodnom planu redovito je aktivno sudjelovao vodstvom i predavanjima, na međunarodnim marijanskim i mariološkim kongresima koje organizira *Papinska mariološka komisija* u Rimu. Nakon demokratskih promjena u Hrvatskoj, otkada je u program Radija Rijeke uvedena emisija *Katolički vidici*, dr. Benvin tumačio je nedjeljna biblijska čitanja i time kod nas ostvario sasvim novo ozračje i nove odnose prema tomu sredstvu obavješćivanja.

Želja da se i u našoj Crkvi i narodu požnju plodovi Drugog vatikanskog koncila i nastojanje oko opće liturgijske i crkvene obnove, označila je velik dio njegova plodnog profesorskog i svećeničkog života. U tom smislu djelovao je i kao član *Teološkog društva Kršćanska sadašnjost* i u brojnim drugim, osobito ekumenskim djelatnostima, koje su promicala naša teološka učilišta i Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu. Redovito je sudjelovao na ekumenskim susretima koje su organizirali bogoslovni fakulteti iz Ljubljane, Zagreba i Beograda. Njegovu ekumensku otvorenost osobito su cijenili pravoslavci, što se očitovalo i prilikom posljednjega ispraćaja kada smo imali prilike čuti izjave sućuti naše pravoslavne kršćanske braće.

Za vrijeme rektorske službe u Rimu nastojao je upoznati rimske krugove s našom dragocjenom glagoljaškom baštinom, osobito na *Anselmianumu*, liturgijskom ateneju gdje je i doktorirao. Promicao je i predstavljao značajnije ljude i kulturne radnike iz Hrvatske: bl. Augustina Kažotića, slugu Božjeg Bonifacija Pavletića († 1897.), Aleksu Benigara; zajedno s isusovcima V. Horvatom i B. Nađom zauzeo se za otkrivanje ploče Bartolu Kašiću u crkvi sv. Ignacija u Rimu; bio je uz dominikanca S. Krasića koji je poduzeo postavljanje ploče Đuri Bagliviju u crkvi sv. Marcela u *via del Corso*; u suradnji s V. Gotovcem, tadašnjim predsjednikom Matice hrvatske, poslao je u Zagreb brončano poprsje svećenika Filipa Lukasa, predsjednika Matice hrvatske u međuratnom razdoblju i održao prigodnu spomen-svečanost u Zavodu sv. Jeronima i na groblju Verano; sudjelovao je u organizaciji predstavljanja zbornika u čast franjevca Bazilija Pandžića na *Antonianumu*.. Posebno treba spomenuti organizaciju *Akaderske svečanosti u čast Marku Maruliću, laiku teologu i hrvatskom trojezičnom piscu* koja je održana u studenom 1994. na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu, uz sudjelovanje domaćih i stranih proučavatelja Marulićeve ostavštine, te predstavljanje knjige *Salona christiana* na Lateranskom sveučilištu.

Započeo je pripreme za simpozij o Marku Maruliću čiji će se prvi dio održati na Gregorijani u jesen 1998. i drugi dio u Splitu 1999.; zatim pripreme za izložbu o kršćanstvu među Hrvatima koja će se organizirati od polovice listopada 1999. do polovice siječnja 2000. godine u famoznom *Salone Sistino* u Vatikanskoj biblioteci; te pripreme za jedan simpozij o kršćanstvu za vrijeme cara Dioklecijana.

Napisao je veći broj znanstvenih članaka i bio redaktor različitih izdanja iz područja navedenih teoloških disciplina. U okvir liturgijsko-glagoljske tematike spadaju članci *Zamisao liturgijskog jezika u Šimuna Kožičića* u: *Slovo* 34

(1984) 203-218 i *Zrcalo svestnoe u Oficiju rimskom Šimuna Kožičića* u: *Zbornik radova o Šimunu Kožičiću*, JAZU, Zagreb 1991., str. 33-63. Kao rektor javio se iz Rima i viješću *Simpozij o krčkom biskupu Antonu Manhiću u Rimu* u: *Slovo* 39-40 (1989.-1990.) 248-250. U članku *Pitanje predložaka Kožičićevih izdanja* objavljen u zborniku *Krbavska biskupija u srednjem vijeku*, KS, Zagreb 1988., pokušao je odgonetnuti izvore kojima se služio Kožičić u svojoj prevodilačkoj djelatnosti. To su uglavnom i okviri u kojima se kretao glagoljaški interes dr. A. Benvina.

Dr. A. Benvin spada u red onih svećenika koji su imali sreću biti pripadnicima dviju kultura, talijanske i hrvatske. Zarana su stekli temeljito klasično obrazovanje i dobro naučili talijanski jezik, što im je puno više nego drugima otvorilo horizonte i usmjerilo interese i način razmišljanja. Dok su neki iza sjemeništa ostali u talijanskom govornom području, A. Benvin, kao i Josip Turčinović, trudili su se na kulturno siromašnjoj njivi u Hrvatskoj, nastojeći istovremeno održavati što prijateljskije i što srdačnije veze s Istranima u Italiji, gradeći tako mostove povjerenja i uzajamnoga poštovanja.

Cijeloga života, i posebno posljednjih godina, kao rektor Zavoda sv. Jeronima, nastojao je svima biti prijatelj i dobročinitelj, duhovni pastir i promicatelj hrvatskih kulturnih djelatnosti. Svima koji smo ga poznavali, ostat će u sjećanju lik Kristova učenika, uzorna i dostojanstvena svećenika uglađenih manira i fine duše.

TOMISLAV MRKONJIĆ